
Největší poklady světa

Montezumovo zlato

Zprávy přicházející z Ameriky vzbudily u mnoha Španělů bažících po slávě a silných zážitcích chuť vrhnout se do nových dobrodružství a vydat se hledat zlato. Mezi všemi poklady, které se v nově objevených zemích snad mohly najít, byl ale jeden, po kterém toužili všichni lidé od chvíle, kdy si lidské bytosti uvědomily samy sebe. Mám na mysli dar nesmrtnosti – a právě ten se snažil najít Juan Ponce de León, rodák z Valladolidu, posedlý snahou objevit pramen věčného mládí.

Jeho příběh slouží jako příklad toho, co jsme líčili na předchozích stránkách. Po objevení nového světadílu se Evropané do světa, který považovali za kouzelný, pokoušeli promítat své mýty a někdejší víry a bajky. Ponce de León však ani zdaleka nebyl jen vrtkavý snílek. Díky svým nesporným vojenským schopnostem si mezi Španěly sídlícími na ostrově Hispaniola získal náležité uznání a mohl tak zaujmout odpovědné místo při dobývání a kolonizaci Puerta Rica, kde se nějaký čas nato stal guvernérem. Právě tam poprvé uslyšel z úst spřátelených indiánů podivuhodné vyprávění o Bimini, podle kterého na onom vzdáleném ostrově ležícím směrem na západ je zahrada s křišťálovou vodou, kde je možné získat dar věčného mládí. Ponce de León se dvakrát nerozmýšlel. Pronajal si tři lodě a několik měsíců s nimi objížděl pobřeží Mexického zálivu, aniž by onen šťastný ostrov našel, až jednoho dne nečekaně dorazil na poloostrov Florida. Jelikož jim začaly docházet zásoby, rozhodl se plout zpátky a nechat hledání své vlastní nesmrtnosti na pozdější dobu.

Úporný Ponce de León však neklesl na duchu. Odhodlaný splnit si svůj sen, rozhodl se vrátit do Španělska a připravit velkou výpravu, s níž by dobyl nová území, mezi nimiž musel být i ostrov Bimini. Poté co mu byl udělen

Hernando Cortés byl strůjcem jednoho z největších hrdinských činů v dějinách: dobyl aztéckou říši, jednu z nejmocnějších v předkolumbovské Americe. Dosáhl toho s oddílem čítajícím 500 Španělů. Jeho železné odhodlání a dychtivost překonat hranice známého světa mu pomohly uskutečnit svůj sen a ukojit touhu po poznání.

titul budoucího guvernéra nově dobytých zemí, vyplul roku 1521 znovu do Nového světa s několika loděmi a početnou posádkou. Když se však vylodili u severoamerických břehů, uvítal je sveřepý útok indiánů Seminolů, zuřivých domorodců, kteří uměli mistrovsky zacházet s lukem. Po několika-denních bojích se jim podařilo zasáhnout španělského kapitána, smrtelně ho zranit a tím zmařit jeho hledání. Ponce de León, jenž přijel na Floridu, aby tam našel nesmrtelnost, po několika dnech úporných bolestí zemřel. Další ironie osudu, jež připravila o život tolik nezkrotných Španělů, jejichž železná vůle a statečnost umožnily vznik jedné z nejmocnějších říší v dějinách.

Jednou z nejvýznamnějších osobností při dobývání Nového světa byl Hernando Cortés, strůjce nové epopeje, jež umožnila přivtělit ke Španělsku území obrovské a mocné říše Aztéků. Budoucí dobyvatel se narodil roku 1485 v obci Medellín v provincii Badajoz v rodině sice urozené, ale bez valných finančních prostředků. Jeho rodiče museli vynaložit značné úsilí, aby synovi, jehož schopnosti dávaly tušit, že ho čeká nadějná budoucnost, zajistili náležité vzdělání. Jenže

ze synáčka se vyklubal flákač a během dvou let na univerzitě v Salamance mu nebylo cizí miliskování, touha užívat života plnými doušky, záliba ve víně, večírcích a v ženách, ačkoli také vynikal silnou osobností a železným odhodláním ukojit svou touhu po dobrodružství.

V devatenácti letech se vrátil do rodného městečka, kde vyposlechl strhující vyprávění, která ho přiměla k rozhodnutí, jehož důsledky nemohl nikdo předvídat. Roku 1504 odjel na ostrov Hispaniola, uchýlil se pod ochranu Nicoláse de Ovando a od první chvíle začal být velmi oblíbený, když převrátil naruby noční život v hlavním městě svými nekonečnými flámy, při kterých

nechyběly karty a vyprávění příběhů, jež posluchače zaváděly do světa fantazie. Čas ubíhal a Cortésovo jmění se zvětšovalo díky psaní vybájených pamětních textů, ve kterých se projevovaly jeho spisovatelské schopnosti, a roku 1511 se spolu s Diegem Velázquezem vydal dobýt Kubu, kde se z něj nakonec stal zámožný statkář. Přes to všechno jej však něco v nitru pohánělo do dalších dobrodružství. A příležitost se naskytla brzy.

Poté co dorazili na Kubu, Španělé zjistili, že na americké pevnině existuje kultura vyššího řádu. Dolehly k nim zprávy o dobře organizovaných městech hájených bojovnými indiány připravenými klást odpor, aby uchránili svůj způsob života. Ale co bylo ještě důležitější, v oněch nových městech bylo zlato, spousty zlata, což vzbudilo chamtivost dobyvatelů. Roku 1518 vyplulo první loďstvo, jež prozkoumalo mexické pobřeží, především poloostrov Yucatán. To stačila postřehnout skupinka Aztéků, kteří bez váhání poslali podrobnou zprávu svému králi Montezumovi II.

Toho však zachvátila panika a to byl startovní výstřel k dobytí Mexika, při němž byli Španělům nápomocni bohové a starobylé věštby. Z historiografického hlediska je to prokázaná skutečnost, jež zmátla všechny badatele, kteří se pokoušeli rozluštit jejich záhadu. Podle starodávné legendy Aztéky kdysi dávno navštívil bůh Quetzalcoatl a hlásal jim náboženství založené na lásce a dobru. Ve své knize *Otisky božích prstů* ho Graham Hancock uvádí do souvislosti s jinými božstvy známými z amerického kontinentu a s podobnými vlastnostmi jako Virakóča v andské oblasti nebo Itzamna u Mayů. Jinde dostával Quetzalcoatl odlišná jména, takže v Chichen Itzá byl znám jako Kukulkán a u Mayů z větve quiché jako Gucumatz. Překlad je však ve všech případech stejný: opeřený had. V uvedené knize autor podává následující popis:

„Říká se, že Quetzalcoatl přinesl do Mexika umění a vědy potřebné k civilizovanému životu a zahájil tak zlaté období. Podle ústního podání přinesl do Střední Ameriky znalost písma, vymyslel kalendář a sám jako mistrný stavitel naučil lidi tajemstvím zednictví a architektury. Byl otcem matematiky, tavení kovů a astronomie a prohlašoval, že změřil Zemi.“

Jak jsme viděli, všichni ti bohové nebo hrdinové přinášející civilizaci se vyznačovali tím, že byli vousatí, měli bílou pleť a nosili dlouhé řízy. Když Quetzalcoatl dokončil svou práci, rozhodl se odplout, ještě předtím však slíbil, že se jednoho dne vrátí a znovu nastolí království míru a dobra. Potom

už odjel na palubě voru zhotoveného hady neznámým směrem do dálav Atlantického oceánu. Opravdu zvláštní však je, že ve své věštbě uvedl, že se vrátí v roce Ce Acatl, což převedeno do naší kalendářní soustavy znamená 1519, tedy přesně téhož roku, kdy se Hernando Cortés vylodil v Mexiku a zahájil dobývání aztécké říše! Jaká to zvrácená shoda okolností... a mnozí odmítají, že je to pouhá shoda.

Nepředbíhejme však událostem. Roku 1518 se Montezuma dopustil první z mnoha chyb, které ho stály nejdřív království a posléze i život. Aby si získal důvěru Španělů, zahrnul je množstvím darů. Mnoho jich bylo ze zlata, takže tím jen utvrdil dobyvatele v jejich záměrech. Několik měsíců nato pak Velázquez s Cortésem připravili velkou výpravu, jež měla dílo dokonat.

Roku 1519 se Hernando Cortés vydal na cestu, byť bez Velázquezeva souhlasu. Měl s sebou přes pět set mužů, značný počet koní a několik děl na jedenácti malých lodích. Hodlal se vylodit na území dnešního mexického státu Tabasco. Tam však museli překonat odpor aztéckého vojska čítajícího přes dvanáct tisíc válečníků. Na Montezumovy vyslance udělala síla Evropanů takový dojem, že Španěly znovu zahrnuli dary, ale Cortés svým mužům vysvětlil, že jsou nicotné v porovnání s tím, co mohou najít v hlavním městě Tenochtitlán, jehož dobytí začal okamžitě plánovat.

Počítali přitom s pomocí domorodých kmenů, jimž se přičila aztécká okupace, která svou brutalitou vyvolala značná ohniska odboje a Španělé jich příhodně využili. Cortésovi muži se vydali na cestu v polovině roku 1519 a po svízelném pochodu, při němž museli zdolat skutečný horský zátaras o výši pět tisíc metrů, konečně v dálce spatřili velkolepý Tenochtitlán. Tam společně zamířili a vtáhli do města, které jim nekladlo žádný odpor a jehož král Montezuma se chystal příchodí uvítat se všemi poctami.

Aztékové Španěly uvítali s krajní velkodušností, zakrátko však začaly vznikat problémy. Jedné noci Cortésovi muži vnikli do chrámu boha Huitzilopochtliho a tam zděšeně sledovali hrůzný obřad, při němž aztéčtí kněží obětovali lidské bytosti, aby uspokojili své krvelačné bohy. V takové situaci a znepokojeni představou, že by se nedobrovolnými aktéry tak nelidské podívané mohli stát i oni, se rozhodli krále Montezumu zajmout. Mezitím se u mexických břehů vylodily oddíly Diega Velázqueze, který se chtěl Cortésovi pomstít za zradu, jíž se vůči němu dopustil.

Jeho vojsko vedené Pánfilem de Narváez rychle postupovalo vpřed s jistotou, kterou mu dávala jeho nepochybná početní převaha. K všeobecnému úžasu se však Cortésovým mužům, kteří se uchýlili k opravdové partyzánské válce, podařilo nepřátele porazit, načež Narváez uprchl a bývalí vojáci Diega Velázqueze se připojili k nim. Ale tím to ještě neskončilo.

Když se Cortés vrátil do Tenochtitlánu, zjistil, že je v neudržitelné situaci. Aztékové, kterým se už přičila nadutost Španělů a zjistili, že ona stvoření, která zpočátku považovali za bohy, jsou ve skutečnosti obyčejní lidé, neměli daleko k otevřené vzpouře. Všechen svůj hněv si vyliili na Montezumovi a ukamenovali ho k smrti, poněvadž ho považovali za loutku v rukou Španělů. Ti se vzhledem k hrozícímu povstání rozhodli město opustit. Pod rouškou tmy se pokusili odejít z Tenochtitlánu a tropit při tom co nejmenší hluk, tentokrát však Estremaduřanovi štěstí nepřálo a Aztékové udeřili na jeho vojsko. Během pověstné Hrůzné noci tak šest set jeho mužů zahynulo a dalších sto Aztékové zajali a příštího dne je barbarsky obětovali na počest svým bohům.

Španělé, poražení a s chabými vyhlídkami, že zůstanou naživu, s obrovskými obtížemi ustupovali, až se opevnili v městečku Otumba, kde se měla odehrát poslední bitva, jež rozhodla o osudu Mexika. Čtyři sta mužů muselo čelit třiceti tisícům aztéckých válečníků v očividně nerovném boji, vítězství však překvapivě připadlo Španělům po hrdinském útoku jízdy vedené Cortésem. Proti novým dobyvatelům se nedalo nic dělat – Španělé zřejmě byli bohové, a proto nemělo smysl se jim dál stavět na odpor.

Krátce před svou smrtí nařídil král Montezuma, aby z hlavního města odvezli jeho nejužasnější klenoty ze zlata a stříbra a jeho šperky, aby nepadly do rukou Cortése a jeho vojáků. Karavana údajně putovala zhruba 275 mil na sever od Tenochtitlánu, ve vysokých horách zahrnula na západ a dorazila na neznámé místo, kde bylo možné obrovský poklad ukrýt. Staré legendy tvrdí, že by měl být uložený v některé z jeskyní ležících v jednom z velkých kaňonů pohoří Sierra Madre.

Jak už to tak bývá, problém je v tom, že jeho přesnou polohu není snadné zjistit. Značná část badatelů se však z několika důvodů zaměřuje na totéž místo. Jednak o tomto pohoří koluje řada příběhů, které se o něčem takovém zmiňují. Navíc je známo, že počátkem 16. století bylo jen spíše obydlé, takže pro uložení pokladu bylo vhodné. Dalším možným důvodem byla skutečnost, že tamní lidé mluví tímž jazykem jako Aztékové a oblast je v přijatelné vzdálenosti od Tenochtitlánu.

Jiní ukazují o něco severněji do státu New Mexico, kde indiáni nazývají svá obydlí Montezumovy hrady, i když tento výklad zní velice odvážně. V tomtéž státě se však nachází osada Taos a v této malé vesničce můžete dodnes slyšet starou legendu, jež líčí počátky aztéckého národa a tvrdí, že Montezumův poklad v roce 1520 dopravili právě tam.

Zlato aztéckého krále dlouho hledali i ve Spojených státech, konkrétně v obci Kanab (ve státě Utah). Roku 1914 tam přijel hledač pokladů Freddy Crystal, který léta zkoumal několik petroglyfů naznačujících možnost, že by se Montezumův poklad mohl nacházet právě tam. Sám Crystal prý získal jakousi mapu pokladu, nakreslenou jedním španělským mnichem, jež uvádí nové stopy ukazující na místo, kde se údajně nachází.

Vyhlídky zněly opravdu velkolepě a on tu zprávu sdělil jistému Robinsovi. Společně uspořádali výpravu, která prohledávala celou hraniční oblast mezi Utahem a Arizonou, pak ovšem jako by se nad ní slehla zem. Osm let nato, v roce 1922, dal o sobě k všeobecnému úžasu Freddy Crystal znovu vědět a halasně rozhlásil, že Montezumův poklad našel, takže je nutná další výprava, tentokrát do kaňonu bílé hory, kde však opět po zlatě nebylo ani památky.

Montezumovo setkání s Cortésem. Aztékové španělského dobyvatele přijali přátelsky, koneckonců stará proroctví věštila, že bůh Quetzalcoatl se vrátí právě téhož roku, kdy Cortés vkročil do Tenochtitlánu. Aztékové si zanedlouho uvědomili svůj omyl: nově příchozí nebyli bohové, takže s nimi bylo možné bojovat.

O nejcennějších pokladech, které dal aztécký král před dobytím Tenochtitlánu odvézt pryč, neměli Španělé sebemenší zprávy. O zbytku to však neplatilo, protože zlato Aztéků nepředstavoval jediný poklad, nýbrž jich bylo hned několik – a o dvou z nich máme přesné zprávy. Je známo, že značné části se zmocnil Cortés a poslal ji do Španělska, naneštěstí však padlo do rukou francouzského piráta, jenž slídlil u jeho břehů. Další část si присvojili dobyvatelé, ale stopa po ní zmizela během událostí, jež rozpoutaly proslulou Hružnou noc, o které jsme se již zmínili. Vysvětleme si teď proč.

Po prvním setkání Cortése a Montezumy II. se Španělé usídlili v Axayacatlově paláci. Jedním z jejich prvních rozhodnutí bylo zbudovat křesťanský oltář uvnitř tenochtitlánského hlavního chrámu, odmítnutí aztéckého vládce je však přimělo změnit plány. Byli však odhodlaní svůj záměr uskutečnit, proto se rozhodli postavit oltář uvnitř paláce, kde byli ubytováni, a přitom učinili ohromující objev. Poté co prošli nádherné místnosti paláce ve snaze najít nejvhodnější místo pro oltář, objevil Alonso Yáñez zazděné dveře, za nimiž byl ukrytý další úžasný poklad. Bernal Díaz del Castillo, jeden z dobyvatelů, který se tažení zúčastnil a jehož spisy mají zásadní význam pro přiblížení těchto dávných událostí, vše popsal slovy:

„Když jsme hledali, kde bychom nejlépe a nejvhodněji postavili oltář, dva z našich vojáků, z nichž jeden byl tesař bílého dřeva jménem Alonso Yáñez, spatřil na stěně jakýsi náznak toho, že tam bývaly dveře, jež byly zavřené. Když jsme je otevřeli, Cortés s několika kapitány vešel dovnitř jako první a uviděl množství zlatých šperků a desek, spousty zlatých cihel a drahokamů z jadeitu a další velké bohatství. Pak jsme se to dozvěděli i my, ostatní kapitáni a vojáci, a šli jsme se na to podívat.“

To, co našli, byl poklad Axayacatla, otce aztéckého panovníka, o němž víme, že zůstal v rukou Španělů až do událostí, které se strhly během Hružné noci. Jednou z nejvážnějších Cortésových starostí bylo najít způsob, jak by si onen skvostný poklad uchoval, nakonec to však přece jen musel vzdát. Podle Bernala Díaze del Castillo zavolal Cortés svého tajemníka, aby sepsal prohlášení, že už nemůže udělat vůbec nic, aby uchránil obrovské bohatství odhadované na více než sedm set tisíc dukátů. Z této částky bylo třeba odečíst jednu pětinu vyhrazenou španělskému králi, přibližně sto třicet tisíc zlatých pesos, které Cortés svěřil svému sluhovi Cristóbalovi de Guzmán

a dalším mužům, jimž plně důvěřoval. Zbytek měli nést španělští vojáci, kteří se už nemohli dočkat, až se z toho prokletého města dostanou. Jejich bezhlučný odchod z Tenochtitlánu se však nakonec změnil v zoufalý, zmatený útěk, při němž aztéčtí válečníci Španěly štvali jako lovnou zvěř. Velké množství jich padlo, ještě předtím však poztráceli všechno zlato, které s sebou nesli a nad nímž se posléze slehla zem.

Kde vlastně skončily šperky a drahé kovy, jichž oné noci neblahé paměti Španělé pozbyli? Podle Bernardina del Sahagún, autora z 16. století, a kroniky Fernanda Alvy Ixtilxóchitla ze 17. století posbírali domorodci všechno, co Španělé na útěku poztráceli. Tato informace se shoduje se slavným prohlášením, jež Cortés sepsal v Tepeace, když za přítomnosti Juana Ochoy de Elejalde a množství svědků odpovídal na řadu otázek. Tento dokument je uložený ve slavném Archivu Indií v Seville a přiznává v něm ztrátu pokladu: „Během doby, kdy řečený pan kapitán opouštěl město Tenochtitlán, poněvadž proti němu tamní indiáni bojovali, se ztratilo mnoho zlatých slitků a skvostných šperků, které řečený pan kapitán hodlal poslat Jejich Veličenstvům a učinil vše, co bylo v jeho silách, aby je zachránil.“

Po překvapujícím vítězství v Otumbě se Španělé vrátili do Tenochtitlánu, rozhodnutí své ztracené zlato najít. Ukázalo se však, že to bude složité. Ve snaze zjistit, kde se nachází, Julián Alderete, jeden z Cortésových mužů, nařídil mučit posledního aztéckého panovníka jménem Cuauhtémoc. Poté co mu ponořili nohy do vroucího oleje, nebohý král pochopitelně přiznal to, co dnes díky Bernalu Díazovi de Castillo víme: „Čtyři dny předtím, než ho zajali, naházeli do jezera všechno zlato, ručnice, kulky, kuše [...], a když šli na místo, které jim Cuauhtémoc označil, několik plavců se tam potopilo, ale nic nenašli.“

Přes úspěch, jaký pro Španěly znamenalo dobytí území, které později mělo být známé jako místokrálovství Nové Španělsko, však Cortésovi štěstěna nedopřála zmocnit se ani části nesmírného bohatství nashromážděného v Tenochtitlánu před jeho dobytím. O Montezumově velkolepém pokladu se nic nevědělo, ačkoli, jak už jsme dříve uvedli, vše naznačuje, že ho z aztéckého hlavního města roku 1520 odvezli pryč. Nebyl však nalezen ani zbytek pokladu, který podle tvrzení Aztéků naházeli do jednoho z jezer dříve, než Španělé město dobyli natrvalo, což vedlo k dlouhému hledání, jež trvá dodnes. Ze zjevných důvodů však mnozí pochybují, že by se tam Axayacatlovo zlato nacházelo. Dá se předpokládat, že Aztékové

po své drtivé porážce od Španělů v Otumbě pochopili, že nemají možnost přežít, proto se můžeme domnívat, že jejich hlavní starostí bylo dostat veškeré cenné předměty, jež v Tenochtitlánu zůstaly, na bezpečné místo. Tuto teorii podporuje i chování Hernanda Cortése, který už nestál o žádná další překvapení a dal si s dobytím hlavního města načas, což odvoz pokladu nepochybně usnadnilo. Tato domněnka je nejlogičtější, zvláště když uvážíme pokusy o jeho nalezení v následujících stoletích.

K prvnímu došlo roku 1575, když Martín Cortés, syn slavného dobyvatele, dostal od několika domorodců z Oaxacy zprávu, že ztracené zlato Aztéků se nachází na jejich území. Okamžitě požádal španělského krále Filipa II., aby s ním uzavřel smlouvu o jeho hledání, v níž se Cortés zavázal, že značnou část toho, co objeví, odevzdá svému panovníkovi. Bohužel výsledky této výpravy nejsou známy, poněvadž chybí jakékoli odkazy a neexistují o ní žádné dokumenty.

Touha odhalit klíč k této záhadě přetrvávala i v 17. století. Roku 1637 se u místokrále Nového Španělska ohlásil domorodec jménem Francisco de Tapia a ukázal mu obrázek obsahující informace, kde by se mohl nacházet poklad Aztéků. K našemu štěstí se dokument sepsaný tímto místokrálem, markýzem de Cadereyto, zachoval v Národním historickém archivu, takže jsme z něho mohli čerpat velmi cenné údaje pro toto pátrání:

„Obrázek, jež mi předložil s tím, že ho zdědil po svých prarodičích, kde bylo vyznačené místo pokladu, který kdysi náležel velkému Montezumovi, jenž býval pánem této země, a rovněž místo, kde ho ukryli za časů dobývání, šperky a drahé kameny, o kterých říká on i jeho předkové, že oboje bylo nedostižné hodnoty [...], že je to u velkého jezera San Lázaro, mezi skálou Koupelí a Markýzovou skálou, v tůni, kam se v minulosti chodívali koupat.“

Dne 19. června byl kapitán Juan Macho Capela pověřen, aby dotyčné místo navštívil a ověřil, zda informace na obrázku a uvedené zeměpisné údaje jsou správné. Zdá se, že tomu tak bylo. Takovou stopu stálo za to sledovat. Aby hledání dovedli do konce, nařídil mexický Královský tribunál pokračovat ve vykopávkách v tůni, s nimiž začal už Francisco de Tapia. Vše nasvědčovalo tomu, že objev je na dosah. Od té chvíle však na celou výpravu padl příkrov mlčení a tmy a její výsledky současní historikové stále neznají.

Obsah

Úvodem	9
kapitola 1 Poklady pirátů	
Počátky pirátství	15
Piráti v Karibiku. První ukryté poklady	20
Dubový ostrov	34
Poklady Kokosového ostrova	47
kapitola 2 Ztracené hroby velkých panovníků	
Hrob Alexandra Velikého	57
Pohřební poklad Alaricha I.	69
Ztracená hrobka Attily, krále Hunů	76
Poklad velkého chána	81
kapitola 3 El Dorado	
Zrození mýtu – poklad laguny Guatavita	87
Velké výzkumy při hledání El Dorada	96
Archeologie a El Dorado	107
kapitola 4 Velké americké poklady	
Montezumovo zlato	113
Poklad Inky Atahualpy	124
Mince císaře Maxmiliána	140
Poklad kostela v Piscu	144

kapitola 5	Předměty nadané kouzelnou mocí	
	Rentgenogram tisíciletého tajemství	149
	Hledání Šalamounova stolu	156
	Hledání ztracené archy	164
kapitola 6	Templářský poklad	
	Vzestup a pád mnichů-válečníků	179
	Po stopách templářského pokladu	189
	Záhadná Rosslynská kaple	195
	Poklady Rennes-le-Château	199
kapitola 7	Poklady druhé světové války	
	Zlato nacistů	213
	Tajný poklad SS	219
	Jantarová komnata	223
	Poklad generála Jamašity	226
	Otto Rahn hledá svatý grál	231
	Bibliografie	237
	Poděkování	239